

20.6.2024

Työ- ja elinkeinoministeriö

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja valmiuslain muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja valmiuslain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan rajattavaksi palkkatuen myöntäminen kunnalle ja kuntayhtymälle ainoastaan alentuneesti työkykyisen henkilön tai 60 vuotta täyttäneen pitkään työttömänä olleen henkilön palkkaamiseen. Kunnalle tai kuntayhtymälle ei voitaisi myöntää palkkatukea ammatillisen osaamisen parantamiseen. Poikkeus sena olisi kuitenkin Helsingin kaupunki, jolle olisi mahdollista myöntää palkkatukea tehtäviin, joista muualla Suomessa vastaa hyvinvointialue. Lisäksi valmiuslakiin tehtäisiin työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirrosta johtuvat viranomaisia ja työvelvollisuusrekisteriä koskevat muutokset.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muutokset

Hallituksen esityksellä tavoitellaan hallitusohjelmassa määritellyn työllisyysmäärärahoja koskevan 37 miljoonan euron säästön saavuttamista. Lisäksi tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti uudistaa palkkatukea ja kohdistaa sitä erityisesti yksityiselle ja kolmannelle sektorille.

Hallituksen esityksessä kuvataan kunnille myönnettävän palkkatuen vaikutuksia koskevaa tutkimusnäyttöä. Tutkimusnäytön perusteella julkisen sektorin työllistäminen ei edistä osallistujien pitkäaikaista työllisyyttä. Valtiovarainministeriö katsoo, että työvoimapalveluihin kohdistuvat säästöt on perusteltua kohdentaa esityksen mukaisesti siten, että vaikutukset työllisyyteen ovat mahdollisimman vähäiset.

Esityksen on arvioitu vähentävän työvoimapalveluiden järjestämisen kustannuksia 35-53 miljoonaa euroa. Arvio on siten lähellä hallitusohjelmassa tavoiteltua säästöä. Esityksessä kuitenkin todetaan, että menot voisivat vähentyä siirtymävaiheesta johtuen vuonna 2025 noin 60 prosenttia pitkän aikavälin menojen säästöön nähden. Tämä tarkoittaisi vuoden 2025 osalta ilmeisestikin 21-32 miljoonan euron säästöä, mikä olisi hyvä mainita esityksen vaikutuksissa. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan esitystä olisi hyvä tarkentaa vuoden 2025 säästövaikutuksen osalta.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuksiin tehtävä 37 miljoonan euron vähennys, joka sijoittuu arvioitujen vaikutusten alarajalle, ei valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan vaaranna kuntataloutta eikä rahoitusperiaatetta. Valtiovarainministeriö kuitenkin huomauttaa, että vuoden 2025 osalta tehtävämuutoksesta johtuva vähennys valtionosuuteen tulisi tehdä muutoksesta aiheutuvaa säästöä v. astaavana siirtymäkausi huomioon ottaen. Julkisen talouden tilanteesta johtuen hallitusohjelmassa määritellyn säästön täysimääräinen toteutuminen on kuitenkin tärkeää.

Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota myös siihen, että siltä osin kuin kunnat ovat käyttäneet palkkatukea lakisääteisten tehtävien hoitamiseen, joihin kunta joutuu palkkaamaan henkilön myös ilman palkkatukea, eivät kuntien kustannukset välttämättä vähene. Kustannusvaikutusta on kuitenkin tältä osin vaikea arvioida ennakkollisesti, koska vaikutus riippuu siitä, missä määrin yksittäiset kunnat katsovat välttämättömäksi korvata aikaisemmin palkkatuella palkattua henkilöstöä uudella henkilöstöllä ja minkälaista henkilöstöä tilalle palkataan. Kunnan peruspalvelujen valtionosuustehtävien osalta kustannusvaikutus tulee huomioiduksi koko maan tasolla jälkikäteen valtion ja kuntien välisessä kustannustenjaon tarkistuksessa.

Lisäksi v altiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että lain 95 §:ssä, jossa säädetään 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta, viitataan muutettavaksi ehdotettuun 83 §:n 1 momenttiin. 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuen myöntäminen on mahdollista 83 §:n 1 momentissa tarkoitetulle työnantajalle. Säännöksistä jää epäselväksi, onko työllistämistuen myöntäminen kunnalle tai kuntayhtymälle jatkossa mahdollista vai ei. Myöskään esityksen perusteluissa ei ole erikseen käsitelty, mitä ehdotettu muutos tarkoittaa 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuen kannalta. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan esitystä olisi syytä täydentää edellä mainituilta osin.

Valmiuslain muutokset

Valtiovarainministeriö kannattaa valmiuslain täsmentämistä vastaamaan työvoimapalveluiden järjestämisvastuun siirrosta johtuvia muutoksia viranomaisten tehtävissä. Valtiovarainministeriö pitää oikeana periaatetta, että poikkeusoloista tehtävistä vastaa se viranomainen, jonka toimivaltuuksiin ko. toimialan asiat normaalioloissa kuuluvat.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö

Jani Pitkäniemi

VN/14717/2024-VM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: